

Um Virgilio Piñera Llera

Virgilio Piñera Llera fæddist árið 1912 í bænum Cárdenas í Matanzas-sýslu á Kúbu. Hann var af fátæku fólki kominn, einn af sex systkinum. Faðir hans var landmælingamaður og móðir hans kennari.

Árið 1934 lauk Piñera stúdentsprófi í borginni Camagüey, á austurhluta Kúbu, þangað sem fjölskyldan fluttist vegna atvinnu föðurins. Hugur hans stóð til frekara náms við Háskólann í Havana en ekki varð af því að hann hæfi þar nám fyrr en árið 1937. Hann stundaði nám í hugvísindum til ársins 1941 en þá hvarf hann frá námi og helgaði sig alfarið ritstörfum og þýðingum.

Eftir Piñera liggur mikið og fjölbreytt höfundarverk og sendi hann m.a. frá sér ljóðabækur, leikrit, smásagnasöfn, skáldsögur og ritgerðarsafn ásamt sjálfsævisögu. Hann var ötull þýðandi um ævina og þýddi höfunda á borð við Witold Gombrowicz, Charles Baudelaire og Imre Madách. Þá skrifaði hann pistla, greinar og bókmenntagagnrýni í blöð og tímarit og hélt einnig fyrirlestra um menn og málefni líðandi stundar. Piñera þótti óvæginn, meinhæðinn og orðhvass í ræðu og riti og kom við kaunin á samferðamönnum og menningarfrömuðum í heimalandinu. Fyrir vikið reyndist honum sífellt erfiðara að fá verk sín útgefin. Einnig var hann útskúfaður og jaðarsettur vegna kynhneigðar sinnar. Síðustu æviárin lifði hann í sárri fátækt.

Ljóð hans og smásögur birtust til að byrja með í ýmsum tímaritum á Kúbu og einnig í Argentínu þar sem hann dvaldi með hléum á árunum frá 1946 til 1958. Fyrsti ljóðabálkur Piñera, *Las furias*, kom út árið 1941 og tveimur árum síðar sendi hann frá sér

kvæðabálkinn *La isla en peso* sem á íslensku hefur fengið titilinn Þungi eyjunnar (Piñera 2016). Hann kom að útgáfu ýmissa bókmenntatímarita svo sem *Orígenes* og *Ciclón á Kúbu* og tengdist einnig hópnum sem stóð að *Sur*, einu þekktasta bókmenntatímariti Argentínu. Þá ýtti hann úr vör tímaritinu *Poeta*, sem kom reyndar ekki út nema tvisvar sinnum.

Eftir Piñera liggja nokkrar skáldsögur, þekktust er án efa *La carne de René* (Hold Renés) frá 1952 sem er þroskasaga ungs manns skrifuð undir formerkjum súrrealisma og absúrdisma. Í svipuðum anda eru aðrar skáldsögur hans t.d. *Pequeñas maniobras* (Óverulegar tilfærslur) frá 1963 og *Presiones y diamantes* (Þvingun og demantar) sem kom út árið 1966. Kunnastur var Piñera sem leikskáld en með leikritagerð sinni þykir hann hafa markað upphafið að nútímaleikritun á Kúbu og jafnvel í allri álfunni. Eftir hann liggja á þriðja tug leikverka sem mörg má setja í flokk absúrdleikrita. Fyrsta leikritið sem vakti athygli var *Electra Garrigó* sem hann samdi árið 1941 og var frumsýnt árið 1948. Önnur kunn leikrit skrifuð undir formerkjum absúrdisma eru *Jesús* (Jesús) og *Falsa alarma* (Ástæðulaus ótti) sem hann samdi um og eftir miðja öldina. Undir lok sjötta áratugarins kom út *Aire frío* (Ferskt loft, 1959) sem var sett á svið 1962 og varð fljótt eitt vinsælasta leikverk hans.

Virgilio Piñera sendi frá sér tvö smásagnasöfn. Það fyrra, *Cuentos fríos* (Kaldar sögur), var fyrst gefið út í Argentínu árið 1956. Síðara smásagnasafnið titlaði hann *El que vino a salvarme* (Sá sem kom mér til bjargar) og kom það út árið 1970. Árið 1987, átta árum eftir fráfall hans, birtust tvö smásagnasöfn til viðbótar, annað með titlinum *Un fogonazo* (Eldblossi) og hitt ber heitið *Muecas para escribientes* (Grettur handa skrifurum) (Piñera 1999). Það sem einkennir Piñera er hversu kaldhæðinn og háðskur hann er í skrifum sínum og í mörgum smásögum hans rennur raunveruleiki og hversdagsleiki saman við fátánleikann.

Sögurnar sem hér birtast í þýðingu eru úr tveimur fyrstu smásagnasöfnum Piñera. Sagan „Læðan“ er úr *Cuentos fríos* (Kaldar sögur) frá 1956 en „Órjúfanlegt samband“ er úr *El que vino a salvarme*. Áður hafa birst í íslenskri þýðingu sögurnar „Andvaka“, „Helvíti“ og „Fjallið“. Þá kom sagan „Andlitið“ úr *Cuentos fríos* út á íslensku árið 2008 (Piñera 2008, 121–128).

HEIMILDIR

- Areta, Gema. 2015. „Estudio preliminar.“ Í Virgilio Piñera, *Ensayos selectos*, 11–51. Madrid: Verbum.
- Cervera, Vicente og Mercedes Serna. 2008. „Introducción.“ Í Virgilio Piñera, *Cuentos fríos. El que vino a salvarme*, 11–123. Madrid: Cátedra.
- Cervera Salinas, Vicente og María Dolores Adsuar Fernández. 2015. „Virgilio Piñera o las máscaras del teatro cubano.“ Í Virgilio Piñera. *Teatro selecto*, 11–8. Madrid: Editorial Verbum.
- Piñera, Virgilio. 1999. *Cuentos completos*, ritstýrt af Antón Arrufat. Madrid: Alfaguara.
- . 2008a. *Cuentos fríos. El que vino a salvarme*. Madrid: Cátedra.
- . 2008b. „Andlitið“. Í *Svo fagurgrænar og frjósamar. Smásögur frá Kúbu, Dómíníska lýðveldinu og Púertó Ríkó*, ritstýrt af Erlu Erlendsdóttur og Kristínu G. Jónsdóttur, 121–128. Reykjavík: Háskólaútgáfan.
- . 2016. Þungi eyjunnar. Þýdd af Kristínu Svövu Tómasdóttur. Reykjavík: Partus.
- Ruiza, M., T. Fernández og E. Tamaro. 2004. „Biografía de Virgilio Piñera“. Í *Biografías y Vidas. La enciclopedia en línea*. Barcelona. Sótt 20. mars 2020, <https://www.biografiasyvidas.com/biografia/p/pinera.htm>.